

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

“Энелер мектебинин” программасы

Түзгөн: Г. Мадаминов

Жоробек Сатылганов атындагы орто мектебинин класстар аралык “Энелер мектебинин” программасына түшүндүрмө кат

Окуучулардын билим-тарбия сапатын жакшыртуу үчүн жалгыз мектептин, мугалим класс жетекчинин ишмердүүлүгү аздык кылышын эске алып, 25 жылдык педагогикалык эксперименттин натыйжаларынын негизинде ата-энелердин педагогикалык маданиятын өркүндөтүү аркылуу окуучулардын билим-тарбия сапатын жакшыртуу үчүн бул программа түзүлдү.

Жалпы гимназиялык энелер мектебинен айырмаланып класстар аралык “Энелер мектебинде” 1-класстан баштап ар бир класстын жаш өзгөчөлүктөрүн эске алып үй-бүлөдө балдарды тарбиялоодо ата-энелерге жардам берүүчү, усулдук багыт берүүчү темалар камтылды.

Программада алгач 1-11-класстардын ар биринин жаш өзгөчөлүктөрү, моралдык-психологиялык өсүү закон ченемдүүлүктөрү жана ошолорго ылайык тарбиялык таасир берүү методдору камтылды.

Мында балдарды мектепке, мугалимге урмат-сый, кызыгууга тарбиялоо, үй-бүлөдөгү моралдык-психологиялык климат, өзүн-өзү тарбиялоо, өзүн-өзү тейлөө, акыл эмгеги жөндөмүн өстүрүү, ой-өрүшү кругозорун остүрүү ж.б. темалары камтылды.

Өзгөчө балдардын үй тапшырмасын аткаруусун уюштуруу, ага шарт түзүү, контролдоо, эс алуусу, тамактануу, ойноо, эмгектенүү ж.б. туура уюштурууга маани берилди.

Балдардын чарчап чалыгуусу, баш-нерв ооруусунун алдын алуу, ден-соолугун чыңдоо, спорт менен машыгуусу ж.б арналган темалар бар.

Бала тарбиясында ата-эненин жеке үлгүсү, тарбиянын максат, методдору, сырлары жөнүндөгү темалар берилип, амалияттык иш, машыгуу, көнүгүүгө саат бөлүнгөн.

Класстарына ылайык тарбиянын түрдүү багыттары: акыл-эс, эмгек, адептүүлүк, ыйман, эстетика, этика ж.б. камтылган.

Класстар жогорулаган сайын ата-энелерге өтүүчү темалар бир аз татаалдашып, жаш өзгөчөлүгүнө ылайык темалар камтылган. Мисалы: 9-10-класстарга: Эл жерин сүйүү, досторду, чөйрөнү туура тандоо, адамдар менен туура мамиледе болуу, балдар жана кыздарды тарбиялоонун өзгөчөлүктөрү ж.б. камтылган.

9-11-класстарда зачет, экзамен, ЖРТке даярдануу, убакытты туура пайдалануу, ишмердүүлүктү уюштурууга үй-бүлөдө тарбиялоого багыт берилген.

Ар бир темага 2 сааттан убакыт бөлүнүп анын бир сааты теория, бир сааты амалияттык иш, тренинг, тажрыйба алмашуу ж.б. түрүндө өтүлөт.

Бул тарбиялык сааттарды ушул программанын негизинде “Ата-энелер сиздер үчүн” китебин пайдаланып ар бир класс жетекчи өтсө болот.

Алгач мектептин жалпы класс жетекчилери үчүн, айыл-өкмөт, райондун жалпы класс жетекчилери үчүн 1-2 күндүк усулдук семинар-тренингди автор тарабынан өтүлсө жакшы болот.

Бул 20 сааттык “Энелер мектебин” өткөрүүнүн 3-4 варианты бар.
1-вариант жазгы каникулда (март), кышкы каникулда (январь) 1 күндө 5-6 сааттан өтүп 4 күндө бүтсө болот.
2-вариант күнүнө 8-10 сааттан өтүп 2-3 күндө бүтүрсө болот.
3-вариант жумасына 2 сааттан өтүп 2-3 айда бүтсө болот.(ишемби күндөрү)
4-вариант 10 теманын негизини алып тезис түрүндө обзор лекция кылып, бир чоң ата-энелер чогулушунда өтүп бүтсө болот.

Класс жетекчи мугалимдеге жардам үчүн программанын акырында тиешелүү адабияттар сунушталды. Мындан тышкары “Шоокум” журналы жана автордун сунушу менен чыгарылган “Ата-энелер сиздер үчүн” журналы пайдаланылса болот.

Энелер мектебинин бул сабактарына балдары мыкты окуган ата-энелер, тажрыйбалуу лекторлор, дарыгерлер чакырылып жолугушуулар өткөрүлсө болот.

Ар бир тема өтүлгөндөн кийин кийинки сабакта текшерилип атайы журналга бааланып андан кийин жаңы тема өтүлүп барылат.

Энелер мектеби курсунун акырында тегерек стол, тажрыйба бөлүшүү, суроо-жооп, анкета толтуруу, үлгүлүү үй-бүлөлөргө экскурсия уюштуруу ж.б. өткөрүлсө болот.

Программа жаңы сунуштар менен толукталып, өркүндөтүлүп барылат.

Муктаж болгондорго консультация берүүгө автор дайыма даяр.
Сиздерге ийгилик каалап автор Гапыр Мадаминов. Бишкек. Ворансовка.
14.08.2016.

«Бекитемин»
Мектеп директору

Төлөбек кызы Анара

Жоробек Садылганов атындагы орто мектебинин “Энелер мектебинин программасынын” негизинде түзүлгөн 1-2- классынын иш планы

<u>Тема:</u>	Сааты	
	Теория	практика
1. Энелер мектебинин максаты, мааниси.	1	1
2. 6-9 жаштагы балдардын жаш өзгөчөлүгү. Алардын физикалык жана психикалык өсүүсү.	1	1
3. Бул жаштагы балдарды тарбиялоонун өзгөчөлүгү.	1	1
4. Балдарды мектепке, китепке, мугалимге урматсый, кызыгууга тарбиялоо	1	1
5. Үй-бүлөдөгү моралдык-психикалык климат жана анын балдардын өсүүсү үчүн мааниси.	1	1
6. Балдардын этикалык нормаларды өздөштүрүүсү жана мында ата-энелердин ролу.	1	1
7. Балдарды өзүн-өзү тейлөөгө, өзүн-өзү тарбиялоого үйрөтүүнүн башталысы.	1	1
8. Баладардын акыл-эмгеги, жөндөмүнү өстүрүү.	1	1
9. Үй тапшырмасын аткаруусун уюштуруу жана контролдоо.	1	1
10. 7-9 жаштагы балдардын үй-бүлөдөгү эс алуу, тамактануу, ойноо, эмгектенүү, өзүн-өзү өстүрүү ж.б. турмушун туура уюштуруу.	1	1

Түзгөн: Г. Мадаминов.

Класс жетекчи:

Аманжол

Осмонов. А.

«Бекитемин»

Мектеп директору

Төлөбек кызы Анара

Жоробек Сатылганов атындагы орто мектебинин “Энелер мектебинин программасынын” негизинде түзүлгөн 3-4- классынын иш планы

<u>Тема:</u>	Сааты			
	теория	Мөөнөтү	практика	Мөөнөтү
1. Энелер мектебинин максаты, милдети.	1		1	
2. 9-11 жаштагы балдардын өсүү жана тарбиялануу өзгөчөлүктөрү.	1		1	
3. Билимге кызыгуу, умтулуу, өз алдынча окууга тарбиялоо.	1		1	
4. Эмгекчилдик, тырышчаактыкка тарбиялоо.	1		1	
5. Бала тарбиясында ата-эненин жеке үлгүсү.	1		1	
6. Балдардын үй-бүлөдө эс алуу, ойноо, эмгектенүү, сабактарга даярдануусун уюштуруу.	1		1	
7. Бул жаштагы балдарга сунушталган адабий китептерди таап, чогуу окууну уюштуруу.	1		1	
8. Табигатка, айлана – чөйрөгө туура мамиле кылууга тарбиялоо.	1		1	
9. Дене – тарбиясы, санитария, гигиеналык тарбия.	1		1	
10. Акыл – эмгегини, өз алдынча билим алуусун уюштуруу.	1		1	

Түзгөн: Г. Мадаминов.

Класс жетекчи: Аманжол Мамбеталиев т.

«Бекитемин»

Мектеп директору

Төлөбек кызы Анара

Жоробек Сатылганов атындагы орто мектебинин “Энелер мектебинин программасынын” негизинде түзүлгөн 5-6- классынын иш планы

<u>Тема:</u>	Сааты			
	теория	Мөөнө тү	практика	Мөөнө тү
1. Энелер мектебинин максаты, мааниси.	1		1	
2. 12-13 жаштагы балдардын жаш өзгөчөлүгү жана аларды тарбиялоонун методдору.	1		1	
3. Билимге кызыгуу, умтулуу, өз алдынча окууга тарбиялоо.	1		1	
4. 12-13 жаштагы балдар үчүн адабий китептер жана аларды чогуу окуу.	1		1	
5. Бул балдардын үй – бүлөдөгү эс алуу, ойноо, эмгектенүү, сабакка даярдануусун уюштуруу.	1		1	
6. Балдарда туура каалоо, кызыгуу жана керектөөнү тарбиялоо.	1		1	
7. Нерв ооруулары жана баш ооруунун алдын алуу.	1		1	
8. Өзүн – өзү өстүрүүгө жана өзүн – өзү тарбиялоого үйрөтүү.	1		1	
9. Эмгекчилдикке, тырышчаактыкка, жоопкерчиликке тарбиялоо.	1		1	
10. Үй тапшырманы аткаруу жана өз алдынча аткаруусун көзөмөлдөө.	1		1	

Түзгөн: Г. Мадаминов

Класс жетекчи: Анара Төлөбек кызы

«Бекитемин»

Мектеп директору

Төлөбек кызы Анара

Жоробек Сатылганов атындагы орто мектебинин “Энелер мектебинин программасынын” негизинде түзүлгөн 7-8-- классынын иш планы

<u>Тема:</u>	Сааты			
	Теория	Мөөнөтү	практика	Мөөнөтү
1. Энелер мектебинин максаты, мааниси.	1		1	
2. 14-15 жаштагы балдардын үй – бүлөдө эс алуу, эмгектенүү, сабак даярдоосун уюштуруу.	1		1	
3. Бул балдардын жаш өзгөчөлүгү жана аларды тарбиялоонун өзгөчөлүгү.	1		1	
4. 14 -15 жаштагы балдар учун адабий китептер жана аларды чогуу окуу.	1		1	
5. Балдарды билимге, кызыгуу, умтулуу жана өз алдынча билим алууга тарбиялоо.	1		1	
6. Бала тарбиясындагы ата-эненин жеке үлгүсү.	1		1	
7. Эркүүлүк, эмгекчилдик, тырышчаактыкка, сөздүн өтөсүнөн чыгууга тарбиялоо.	1		1	
8. Өзүн-өзү өстүрүүгө, өзүн-өзү тарбиялоого үйрөтүү.	1		1	
9. Балдардын өз алдынчалыкка умтулуусун сыйлоо, урмат жана талапты айкалыштырып тарбиялоо.	1		1	
10. Акыл эмгшегинги, өз алдынча билим алуусун уюштуруу.				

Түзгөн: Г. Мадаминов

Класс жетекчи: Сейитов Г

«Бекитемин»
Мектеп директору

Төлөбек кызы Анара

Жоробек Сатылганов атындагы орто мектебинин “Энелер мектебинин программасынын” негизинде түзүлгөн 9-10- классынын иш планы

<u>Тема:</u>	Сааты			
	Теория	Мөөнөтү	Практика	Мөөнөтү
1. Энелер мектебинин максаты, мааниси.	1		1	
2. 16-17 жаштагы балдардын үй-бүлөдө эс алуу, ойноо, сабак даярдоосун уюштуруу.	1		1	
3. Бул жаштагы балдардын жаш өзгөчөлүктөрү жана аларды тарбиялоонун өзгөчөлүгү.	1		1	
4. Туура дүно көз караш жана ынаным тарбиялоо.	1		1	
5. Эстетикалык, этикалык тарбия.	1		1	
6. Өзүн-өзү тарбиялоо, өстүрүүгө багыт берүү.	1		1	
7. Эл жерин сүйүүгө досторду, чөйрөнү туура тандоого жана туура мамиледе болууга үйрөтүү.	1		1	
8. Үмала маданиятына, тартипке үйрөтүү.	1		1	
9. 16-17 жаштагы балдарга сунушталган адабий китептер жана аларды чогуу окуу.	1		1	
10. Бул жаштагы балдар жана кыздарды тарбиялоонун методтору жана өзгөчөлүктөрү.	1		1	

Түзгөн: Г. Мадаминов

Класс жетекчи: Б. Бурганбекова

«Бекитемин»
Мектеп директору

Төлөбек кызы Анара

Жоробек Сатылганов атындагы орто мектебинин “Энелер мектебинин программасынын” негизинде түзүлгөн 11-классынын иш планы

<u>Тема:</u>	Сааты			
	Теория	Меенетү	практика	Меенетү
1. Энелер мектебинин максаты, мааниси.	1		1	
2. 18 жаштагы балдардын үй-бүлөдө эс алуу, ойноо, сабак даярдоону уюштуруу.	1		1	
3. 18 жаштагы балдардын жаш өзгөчөлүгү жана аларды тарбиялоо өзгөчөлүгү.	1		1	
4. 18 жаштагылар үчүн адабий китеп жана аларды чогуу окуу.	1		1	
5. 18 жаштагы балдарга кесипти туура тандоо, эли жерди сүйүүгө тарбиялоо.	1		1	
6. Ой- өрүшү кругазорун өстүрүү.	1		1	
7. Адамгерчилик, ыймандуулук, эмгекчилдикке, жоопкерчиликке тарбиялоо. Улуу инсандардын үлгүсүндө тарбиялоо. М: И.Раззаков	1		1	
8. Максат, план, режим менен иштөөгө өз алдынчалыкка, сөзүнүн өтөсүнөн чыгууга тарбиялоо	1		1	
9. Ата-энелердин жана чоңдордун үлгүсү. Анын тарбиялык таасири.	1		1	
10. Сабакка, экзамендерге, ЖРТга туура даярдануу, убакытты пайдалануу, ишмердүүлүгүн уюштурууга тарбиялоо.	1		1	

Түзгөн: Г. Мадаминов

Класс жетекчи:

 Кадыржанова Д

Адабияттар:

1. *Ата – энелер сиздер үчүн.*
2. *Акыл Эмгегинин Маданияты.*
3. *Устаттык өнөрү.*
4. *Билим Жолундагы өмүр.*
5. *Ой өрүшү – кругозор*
6. *Шоокум журналы.*
7. *Сухомлинский, Макаренко нун эмгектери.*
8. *Санат, насыят, эмгек ырлары.*
9. *Чырпыктан чынарга.*